

18. [http:// www. vmdaily.ru](http://www.vmdaily.ru).
19. [http:// www.kulichki.ru](http://www.kulichki.ru).
20. [http:// www. magazines.russ.ru](http://www.magazines.russ.ru).
21. [http:// www. forumklassika .ru](http://www.forumklassika.ru).
22. [http:// www. fan. lib. ru](http://www.fan.lib.ru).

Источники и литература

1. Анатолий Франс. Собрание сочинений, т.7. –С.832-833.
2. Баткин Л.М. Итальянское Возрождение: В поисках индивидуальности.–М.: «Наука», 1989.–С.146-147.
3. Бахтин М.М. Творчество Франсуа Рабле. - Художественная литература, М.- 1965.- С.131.
4. Берестовская Д.С.Художественная культура эпохи Возрождения.– Симферополь, 2002.
5. Веселовский А.Н. Рабле и его роман. Опыт генетического объяснения //Избранные статьи. – Л., Художественная литература, 1939.- 572 с. - С. 398 -464.
6. Евнина Е.М. Франсуа Рабле. М, 1948.
7. Олышки Л. История научной литературы на новых языках, в.2 т: Т.2.: Образование и наука в эпоху Ренессанса в Италии.– Л.-М.,1934.- С.84.
8. Пинский Л. О комическом у Рабле // Вопросы литературы. -1959 -№5-с.172-195.
9. Французская новелла Возрождения. Переводы с французского.– М.: «Худ. лит», 1988.- С.22.

Список использованных источников

1. [http:// www. fan. lib. ru](http://www.fan.lib.ru).
2. [http:// www. forumklassika .ru](http://www.forumklassika.ru).
3. [http:// www. kinozapiski. ru](http://www.kinozapiski.ru).
4. [http:// www. kommersant.ru](http://www.kommersant.ru).
5. [http:// www. magazines.russ.ru](http://www.magazines.russ.ru).
6. [http:// www. svoboda. ru](http://www.svoboda.ru).
7. [http:// www. vmdaily.ru](http://www.vmdaily.ru).
8. [http:// www.kulichki.ru](http://www.kulichki.ru).

Рижков А.В.

ЗНАННЯ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ ЯК СКЛАДОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Розвиток інформаційного простору знаходиться у центрі уваги світової спільноти, запроваджуються міжнародні програми сприяння розвитку і розповсюдження інформації, знань та інформаційних технологій (Програми ЮНЕСКО «Інформація для всіх», «Декларація принципів побудови інформаційного суспільства», Окинавська Хартія глобального інформаційного суспільства). Сучасний стан інформатизації суспільства в Україні характеризується активним створенням нормативно-правової бази сфери інформатизації та інформаційної діяльності. Прийнято Закони України «Про інформацію», «Про національну програму інформатизації», ряд інших нормативних актів Кабінету Міністрів та Указів Президента України.

Актуальність дослідження. В контексті існуючих підходів до розуміння інформатизації і до вивчення процесів функціонування середовища вважається можливими два підходи до його аналізу: ресурсний і комунікаційний. Прибічники ресурсного підходу вважають, що сенс полягає в тому, щоб зафіксувати інформацію на носіях різного виду, навчитись шукати і передавати інформацію оперативно, повно і точно. В роботі Ю.А. Шрейдера [11] розкривається зміст *ресурсної* концепції, і зазначено, що вона ґрунтується на уявленні про інформаційне середовище, як про технічну систему, яка дозволяє зберігати інформацію, дає об'єктивне знання про світ, з достатнім комфортом надавати це знання користувачам інфосередовища.

На протилежність цьому *комунікативна* концепція розглядає інформаційне середовище та інформаційні системи, які входять до нього, як компоненти, як засіб передавання знань і обміну повідомленнями різного статусу, тобто як засіб здійснення соціокультурних функцій. Ці два підходи є, фактично, методологічною основою аналізу інформатизації і застосовуються у дослідженнях багатьох вчених. К.Ліітінен також порівнює дві протилежні концепції автоматизованих інформаційних систем. Згідно першої, інформаційна система є засобом зберігання інформаційних ресурсів, які розглядаються як об'єктивне відображення дійсності, у якому суб'єктивні моменти виключаються. Згідно другої концепції, ці системи є засобом комунікацій, тобто обміну повідомленнями, які виражають не стільки об'єктивні відомості про дійсність, скільки особистісні судження про неї, наміри та ін., тобто на перший план виходить роль особистісного знання, персональних рішень і думок. Парадокс полягає в тому, що саме розвиток автоматизації ще більш висвітлює роль особистісних моментів в процесах накопичення, розповсюдження і використання знань [8].

У сучасному бізнесі знання стають основним засобом досягнення високих соціально-економічних результатів. Основним чинником успіху стає організація постійних нововведень як у матеріальній, так і в нематеріальній сфері. У цих умовах знання, інтелектуальний капітал стають більш надійною конкурентною перевагою ніж фізичні активи чи фінансовий капітал. Для діяльності будь-якої організації важливу роль ві-

ЗНАННЯ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ ЯК СКЛАДОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

діграють знання з області управління.

Управління будь-якою соціально-економічною системою пов'язане з інформаційними процесами. Інформація являє собою пов'язуючу основу процесу управління, оскільки саме вона містить відомості, необхідні для оцінки ситуації та прийняття управлінського рішення. В найширшому розумінні управління – це «елементарна функція організованих систем різної природи, яка забезпечує збереження їх певної структури, підтримку режиму діяльності». У науковій літературі, починаючи з Фаойля А. і Черча Г., над визначенням поняття, розробленням та описом основних функцій управління працювали Афанасьєв В., Альберт М., Мангутов С., Мескон М., Попов Г., Уманський Л., Хедоурі Ф. та багато інших [1-12]. Однак, деякі дослідники управлінської діяльності визначають управління як вид діяльності, який охоплює сукупність взаємин між людьми, що складаються в процесі вироблення, прийняття і реалізації управлінських рішень [6], при цьому неправомірно звужуючи поняття до управління лише людьми.

В працях дослідників Друкер П., Дунган Дж., Тейлор Ф., Форресер Дж., Чандлер А. та ін. розглянуто менеджмент як особливу сферу управлінської діяльності, менеджера – як особливий тип управлінця, визначені функції менеджменту і позиції менеджера в організації порівняно з іншими типами управлінської діяльності [10]. Серед багатьох різновидів менеджменту (стратегічний, фінансовий, ризиковий та ін.) інформаційний менеджмент посідає особливе місце як такий, що забезпечує управління інформаційними ресурсами підприємства.

Існує цілий ряд публікацій, присвячених менеджменту знань, який є систематичним процесом ідентифікації, використання і передачі інформації і знань, які люди можуть створювати, удосконалювати і застосовувати в організаціях [2 - 5; 9].

Проблема полягає в тому, що недостатньо розроблені заходи використання знань в управлінні підприємством. Науковий напрямок менеджменту знань є ще досить молодим, тому невизначеними залишається багато питань практичної реалізації та ефективності використання знань. Сьогодні успіх підприємств залежить не тільки від кількості різноманітних матеріальних ресурсів, а від того, як компанія використовує свої знання та управляє потоками знань. Знання компанії визначають ключові конкурентні переваги. Застосовуючи управління знаннями, підприємство може досягти: збільшення конкурентних переваг; покращення відносин з клієнтами, процесу прийняття рішень, продуктивності; підвищення інтелектуального капіталу підприємства, якості продукції та обслуговування клієнтів, компетентності персоналу, доступу до інформації та ін [1].

Управління знаннями знаходиться на перетині дисциплін: науки про менеджмент, науки про інформацію та гуманітарних наук про людські взаємовідносини. Ключовими об'єктами взаємодії виступають: інформація, компанія, людина.

Теоретичні проблеми, що виникають при отриманні інформації необхідної для роботи управлінського персоналу з метою прийняття обґрунтованих рішень щодо вирішення питань управління підприємством є досить складними та багатограничними. Конкурентні переваги у вигляді нових продуктів і технологій уже не є досить надійними, тому що вони піддаються копіюванню.

Метою даної публікації є дослідження порядку отримання, обробки та використання інформації за допомогою інформаційних технологій, виявлення проблемних питань відносно її обсягів, розроблення заходів, спрямованих на поліпшення використання інформації персоналом підприємства для прийняття на її основі відповідних управлінських рішень.

Викладення основного матеріалу. Згідно визначення [5], управління знаннями – це систематичні процеси, завдяки яким знання, що необхідні для успіху організації, створюються, зберігаються, розподіляються і застосовуються.

Головним компонентом підтримки зв'язку інформації та знань з іншими об'єктами управління знаннями є інформаційні технології (ІТ), що включають методи та інструменти обробки інформації, моделі представлення знань, програмні засоби [9]. Проаналізувавши існуючі публікації, можна визначити роль ІТ в підтримці основних процесів управління знаннями:

1. Підтримка процесів створення та зберігання знань.

Інформаційні системи потоку робіт сфокусовані на підтримку основних бізнес-процесів. Такі системи налаштовують інформаційні потоки між працівниками для швидкого виконання завдань бізнес-процесів, що вимагають впорядковану і структуровану інформацію. Роль в управлінні знаннями полягає у формуванні явних знань, що стосуються основних бізнес-процесів. Системи управління документообігом, що забезпечують зберігання, архівування, індексування та публікацію документів. Системи «бізнес-інтелекту» визначають, як технології збирання даних, консолідації інформації і забезпечення доступу користувачів до знань [2]. Вони включають: системи підтримки прийняття рішень, технології OLAP і Data Mining, системи керування базами даних. Дані системи підтримують процес комбінування інформації і можуть призводити до формування нових явних знань організації.

2. Підтримка процесів обміну знаннями.

Прикладами таких систем є інформаційні системи, різноманітні веб-рішення в корпоративній мережі Інтернет, які забезпечують обмін знаннями між відділами компанії та її працівниками. Також виділяють технології групової роботи з використанням мережі Інтернет, що підтримують інформаційну комунікацію та обмін знаннями для вирішення робочих проблем і знаходження рішень в ситуаціях, коли працівники компанії фізично знаходяться віддалено один від одного.

3. Підтримка процесів використання знань.

Підприємства створюють інформаційні системи – карти знань, зокрема, дерево-каталог проблем і відповідно людей, які компетентні у даній області. Використовуючи дані системи, організації підвищують рівень комунікацій між окремими працівниками. Корпоративні портали знань інтегрують у собі всі ІТ та ресурси управління знаннями та створюють єдиний інтерфейс доступу для працівників компанії. Здебільшого це забезпечується веб-порталом з можливістю персоналізації для конкретного користувача [2]. Слід також виділити роль ІТ в пришвидшенні процесів створення, передачі та трансформації корпоративних знань. Важливою особливістю успішного впровадження та використання працівниками ІТ управління знаннями підприємства є соціальні та управлінські аспекти: рівень організаційної культури, політика управління людськими ресурсами, система заробітної плати. Для ефективного управління знаннями підприємства, в цілях трансформації людського капіталу в організаційний, необхідне створення технологічної інфраструктури, що дозволить за допомогою комунікацій ефективно переносити і розповсюджувати знання.

Окрім відмінних особливостей компанії в цілому, кожний працівник компанії володіє цілим рядом індивідуальних знань та компетенцій. На основі цих індивідуальних знань та компетенцій працівник займає певну посаду і виконує їх у своїй роботі.

Інформація, яка циркулює в компанії в ході здійснення бізнес-процесів, звичайно є надбанням певних груп працівників. Хоча знання персоналу поступово асимілюються в процесі спілкування людей, які спільно вирішують завдання конкретного бізнес-процесу в рамках одного підрозділу, все ж таки цей процес звичайно є спонтанним, слабо передбаченим і часто малоєфективним. Фрагментарність знань окремих співробітників приводить до неоднозначного розуміння одних і тих же ситуацій, які складаються в процесі діяльності компанії. Це може вести до проблем у взаємостосунках з клієнтами, які несподівано для себе стикаються з різною якістю обслуговування в одних і тих же умовах при оформленні і реалізації замовлень різними людьми.

Кожний працівник володіє також певними обсягами знань та інформації, які він не зобов'язаний використовувати особисто, але які можуть прямо чи опосередковано допомогти колегам у виконанні їхніх безпосередніх завдань. Ці знання можуть стосуватися джерел цінної інформації, висновків щодо оптимізації деяких бізнес-процесів та ін. З часом може з'ясуватися також, що раніше непотрібні знання персоналу раптом стануть актуальними для бізнесу компанії, оскільки в такому напрямі змінюється ситуація на ринку збуту. Організаційні та індивідуальні знання реалізуються в навичках та досвіді персоналу компанії. Персонал компанії є носієм знань корпоративної культури, яка втілена у корпоративних стандартах взаємодії персоналу з клієнтами компанії у різних ситуаціях, а також у міжособових комунікаціях між працівниками [7].

У сучасному бізнесі удосконалювати систему управління, управляти якістю продукції чи послуг, будувати стратегічні плани вже стає неможливим без використання сучасних ІТ, а це вимагає спеціальних знань та вмінь від працівників, вимагає постійного навчання, оскільки відбувається неперервна модернізація технічних та програмних засобів комунікації та обробки інформації. Продумане використання ІТ та розвиток корпоративної інформаційної системи визначають стратегію формування та розвитку знань для забезпечення конкурентоздатності сучасного підприємства.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Знання – це, в першу чергу, досвід, підходи та ідеї щодо того, як повинне бути організоване виробництво і взагалі життя, яким повинний бути продукт, щоб задовольняти всі зростаючі потреби людини і т.п. Ці знання виявляються в навичках і уміннях людей і закріплюються у виді організаційної культури, брендів, патентів, ліцензій, організаційних структур, методів взаємодії підприємств і установ, тобто у вигляді елементів інтелектуального капіталу.

Таким чином, в даній статті пропонується знання вважати важливою складовою нематеріальних активів компанії, тобто активом, який потенційно є джерелом стійкої конкурентної переваги. Конкурентні переваги компанії можуть бути постійними тільки за умови змін у напрямку постійного удосконалення. Існує багато загальних та конкретних проблем в області інформаційного забезпечення підприємства і перетворення інформації в управління знаннями: як досягти дійсно ефективного використання тих знань, які накопичені безпосередньо силами компанії і її персоналу, а також тих знань, які придбані за гроші (послуги консультантів, платні тренінги та інші види навчання і т. п.), і як перетворити їх на силу, яка дозволить компанії зміцнитися і досягти необхідного успіху.

Джерела та література

1. Аакер. Д. Стратегическое рыночное управление. – СПб.: Питер, 2003. – 544с.
2. Артемьев В. Что такое Business Intelligence? //Открытые системы. –2003.-№ 4. – С.29-33.
3. Афанасьев В.Г. Социальная информация и управление обществом.–М:Наука,1975–408с.
4. Брукинг Э. Интеллектуальный капитал. – СПб.: Питер, 2001. – 356 с.
5. Гаврилова Т., Григорьев Л., Кудрявцев Д. Управление знаниями: от слов к делу // <http://www.kmtec.ru>. 01.04.2007.
6. Грищенко К.К., Сахада Н.А., Михальченко Н.И. Социально- этические проблемы управленческой деятельности. – К.,1980. – 256с.
7. Ефремов В.С. Концепция стратегического планирования в бизнес-системах. – М: Издательство «Финпрес», 2001. 346 с.
8. Кернс Дэвид Т., Недлер Дэвид А. Пророки во тьме. – СПб.: Азбука-Терра, 1996. – 428 с.
9. Управление знаниями // <http://ru.wikipedia.org/>, 01.04.2007.
10. Форрестер Дж. Основы кибернетики предприятия. – М.: Прогресс,1971. – 340с.
11. Шрейдер Ю.А. Социокультурные и технико-экономические аспекты развития информационной среды

// Информатика и культура: Сб. тр. – Новосибирск: Наука, 1990. – С.51-53.

12. Miller, W. Fostering intellectual capital, HRFocus, January, 1998, pp. 9-10.

Рубановская А.В.

РАЗВИТИЕ ИНВЕСТИЦИОННОГО КРЕДИТОВАНИЯ В УКРАИНЕ

Постановка проблемы. Стабилизация экономического состояния в Украине, а также необходимость обеспечения следующего экономического роста выдвигает в ряд важных проблему привлечения в систему воспроизведенного процесса ресурсов инвестиционного характера. Особую роль в активизации инвестиционной деятельности играют банки. Весомой формой участия банков в инвестиционном процессе выступает инвестиционный кредит. Изменение экономической ситуации порождает новые проблемы активизации деятельности коммерческих банков в сфере инвестиционного кредитования, которое требует своевременной разработки и внедрения новых и усовершенствование действующих механизмов, которые опосредствуют процесс трансформации кредитных ресурсов банковской системы в производственные инвестиции украинской экономики.

Основное содержание. Инвестиционное кредитование в Украине существует с конца 90-х, однако раньше этот банковский продукт предполагал участие финансовых учреждений лишь в кредитовании дорогостоящего оборудования для компаний. Единичные проекты попросту не требовали создания в банках специализированных департаментов проектного финансирования. Пару лет назад все изменилось – в банковских учреждениях появился отдельный продукт «проектное финансирование», который представлен по классическим методикам мировых банков. Всплеск интереса к инвестиционным ссудам вызван приходом на наш рынок иностранных банков, специализирующихся на проектном финансировании (OTP Bank, BNP Paribas), а также общим ростом капитализации украинской банковской системы, доступом финучреждений к длинным деньгам, в частности, за счет выпуска еврооблигаций.

Ведущее место в разработке этой темы принадлежит таким известным украинским экономистам как И.А. Бланк, Б.В. Губский, О.В. Дзюблюк, О. Г. Евтух, В.Д. Лагунин, Б. Л. Луцив, И.А. Злой, Т.В. Майорова, А.Г. Мороз, С.В. Науменкова, А.А. Пересада, М.Ф. Пуховкина, М.И. Савлук и другие.

Основная функция банков как инвесторов заключается, с одной стороны, в их участии в инвестиционном процессе своими ресурсами (собственными, привлеченными, ссудными), с другой – принятием на себя рисков вложения средств. Определяющим фактором идентификации банковских инвестиций является использование банковских ресурсов, которое обеспечивает возвращение банковских средств в расширенных масштабах, то есть гарантирует получение определенного эффекта, – прибыли или, в части объектов, которые не создают прибыль, – возвращение задолженности третьими лицами. Исходя из этого границы инвестиционной деятельности банков необязательно связаны с производством – инвестиции могут быть направлены и в непроизводственную сферу (сферу услуг, объекты социально-культурной сферы), вложения в которую обеспечивают прирост национального богатства в целом. Банки, как субъекты инвестиционной деятельности, стоит рассматривать не как обособленные институты рыночной экономики, а как сложную систему, которая в своем единстве прямо или побочно опосредствует воспроизводительный процесс в экономике, определяя направления и объемы инвестирования. Вместе с тем, значимость банков в контексте их роли в активизации инвестиционного процесса, во многом определяется типом экономической системы. Рассмотрение банковского кредита в качестве инвестиционного и выделение его в системе кредитования определяется как спецификой сущностного содержания инвестиционного кредита, так и особенностями его организационного, информационно-аналитического, ресурсного и другого обеспечения, связанными с реализацией заемщиками инвестиционных проектов разного масштаба. Банковский кредит становится инвестиционным в случае обеспечения воссоздания капитала заемщика в расширенных масштабах. В соответствии с очерченной сферой инвестиционной деятельности банков, сферу инвестиционного банковского кредитования составляют кредиты, которые направляются в объекты реального инвестирования, связанные с процессом создания и увеличения не только основного капитала, но и материальных ценностей и инноваций. Особенностью банковского инвестирования путем кредитования, которая отличает его от инвестирования другими субъектами, есть то, что оно должно одновременно отвечать требованиям законодательно нормативных документов, которые регламентируют осуществление инвестиционной деятельности в Украине в целом, и нормативных актов, которые регулируют банковскую деятельность в части кредитования. Отличительной чертой банковского инвестиционного кредитования является и то, что право на объект инвестирования закреплено за заемщиком и после реализации инвестиционного проекта и расчетов с банком-кредитором, банк не может предъявлять права на данный объект как на свою собственность в отличие от инвестирования путем приобретения акций. Исследуя экономическое содержание и границы банковского инвестиционного кредита, в работе делается вывод о том, что отнесение рядом авторов потребительского кредита к категории инвестиционного не совсем правомерно. Потребительское кредитование в масштабах экономической системы опосредствовано влияет на формирование инвестиционных ресурсов предприятий, поскольку средства, аккумулированные коммерческими банками, направляются на оплату продукции производителей потребительских товаров длительного пользования и используются ими в дальнейшем для развития производства.

Особенного внимания заслуживает зарубежный опыт проектного кредитования, много элементов кото-